

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Dissapte 30 de Septembre de 1899

Núm. 3377

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari i en les principals llibrerías d'aquesta ciutat i de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. . . . . 3'50
Extranjer y Ultramar 7
Annuels, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son las millors probas, pera demostrar que!

XAROP SERRA

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de **A RIUDOMS**

Massó y Ferrando

Guano classe superior.—Id. de peix—Cascos d' arengada pera adops de las hortallissas.

Magatzém a Riudoms y a Reus Vilá, núm. 3.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrarà forsa motris ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho sollicitin. Los Motors de corrent continua a la vegada que extraordinarias condicions d' economonia en lo cost de compra y consum, reuneixen las de marca silenciosa, gran llimpessa, espay reduhit y facilissim manig; ventatjes difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marca senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian a voluntat, las velocitats minjma a máxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sian necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

RECORT ETERN

Pera 'l dia 2 de Novembre pròxim, se venen

LAPIDAS MORTUORIAS

de marbre, de varias classes y colors, ab un

50 PER 100 DE REBAIXA

y s' graban las inscripcions de las mateixas, en mate, relleu, dauradas, etc., etc., a meytat de preu. Gratis la colocació en lo cementiri.

Taller de marbres de E. VILA

LLOVERA, 23.—REUS.—LLOVERA, 23.

NO CONFONDRES

Gran varietat en ximeneas, lavabos, fonts; picas de marbre a preus molt reduhits.

Licor de fibrina y carn líquida RICHARD

Lo millor tónich-reconstituyent conegut, indicadíssim contra 'l raquitisme, escrófula, tuberculosis, convalecencias y en totas las malalties caracterisadas per lo sello de la debilitat y que requereixen un bon aliment sens embargar l' estómach. Se ven en totas las farmacias.

ACADEMIA PREPARATORIA MILITAR

FUNDADA Y ESTABLERTA A BARCELONA

Director D. Joan Avilés, Comandant d' Enginyers

Alumnos ingressats en los últims cinch anys: en Infanteria, 26; en Caballería, 5; en Artillería, 7; en Enginyers, 5, en Administració militar, 3. Vintidós preparats en un curs ó menos; un ab nota de sobresalient, sis ab la de molt bó, y obtenint en las promocions los números, 1, 2, 3, 7, 10 y dos 12.
Queda oberta la matrícula pera preparació completa pera Enginyers de camins, monts, y ciencias. Alumnos aprobats: Aritmética y Algebra elemental, 6; Algebra superior, 3; Analítica, 1; Descriptiva, 2.—Consell de Cent, 254, segon.

Lo catalanisme en l' ordre social

Lo catalanisme en son treball de propaganda pera 'l desvetllament de las energías del poble catalá, no té per únic objecte, com creuen alguns esperits raquitichs que sempre buscan l' imatge dels altres en l' es-

pill de sa propia conciencia, posar una barrera infranquejable entre 'l nostre poble y tot altre poble que no sia 'l nostre, per la sola rabó de que es diferent de nosaltres; lo sistema d' aislar als vehins pera que no se 'ns fiquin dins de casa es sols de bon ésser quan lo vehí porta un germen de malaltia que pot encomanar-

nos, pero usat com a procediment apriorístich resulta lo més desastrós, lo més inhúma, lo més anti-social y lo més anti-cristiá dels procediments. Aixó no vol pas dir que 'ls catalanistas renunciem ni poguem may renunciar a la autonomia completa de la nacionalitat catalana, perque la nostra manera d' ésser y las circunstancias de que 'ns trobem voltats nos impulsen a reclamarla cada dia ab més forsa, pero d' aixó a creure que Catalunya ha ría arribat al *sumum* de las sevas aspiracions no més que ab una radical autonomia ó fins ab una independencia absoluta, hi ha tanta diferència com dels boscos riallers de las vessants de nostras montanyas als ermots secs y pedregosos d' una terra xorca.

Lo treball del catalanisme es, donchs, la renaixensa completa del esperit catalá; poch nos interessa a nosaltres la forma política, l' ambient exterior en que deixen manifestarse en tota sa integritat las energies d' aquest esperit que fa anys y anys s' arrossega endormiscat per sobre la terra el bó d' una tonada monòtona y rutinaria; per dirho més clar, ben poch nos interessa que tinguem de trobar la clau de la regeneració verdadera del poble catalá a dins ó a fora de la tutela d' aquest ó d' aquell Estat, poch nos fa que qui duga las regnas d' aytal Estat, (sia l' Estat catalá ó un altre qualsevol), se diga Pau com Pere; per tolas aquestas cuestiones anirem allá shont nos portin las circunstancias; en aqueix punt no podem deixar d' ésser francament oportunistas; pero shont no ho som ni ho serém may gens ni mica es en lo que respecta a la essencia del nostre ideal; aquest ideal, ja ho havém dit avans, no es ni pot ser altre que la renaixensa completa del esperit catalá, d' aquest esperit gran com las gestas que portaren a terme 'ls nostres avis pera immortalisar-lo, hermós y seré com lo blau del nostre cel de mitj-dia.

Tots los homes, además del fi general de la humanitat, portan una missió social a cumplir sobre la terra; los catalans enllassats entre sí per identitat de rassa, deurán cumplir segurament ab lo mateix fi social los uns que 'ls altres, ja que venen a constituhir una agrupació natural entre quins elements integrants hi ha tota la igualtat possible dins de la vistosa varietat dels elements constituhits de la societat humana en general. Si tots los catalans perma eixen moralment y segons la expressió d' una llei natural y com a tal inmutable, units per lo vincle d' un fi social que es comú a tots ells, l' lógich es pensar que la realització d' aquest fi social correspon a la entitat formada per aquesta missió d' individualitats, ó d' organismes producte d' aquestas individualitats; y la entitat que forman tots los catalans, ab caràcters que estableixen diferencies entre nosaltres y tot altre agrupament social, no s' pot pas negar, es Catalunya; volguer negar aixó fora com volguer tirar per terra lo principi més axiomátich.

Una proba manifestant d' aquestos caràcters diferenciats de Catalunya com a entitat social la tenim en la historia (no la d' aquells llibres que ensenyen en los centres educatius d' Espanya, sino en aquella formada ab los testimonis muts y elocuentes d' épocas passadas). La historia al donarnos compte de la existencia d' un poble políticament constituhit que s' diu Catalunya, no 'ns lo presenta solzament com una nació, un Estat ó lo que sia, ab forsa suficient pera mantenir lo reconeixement de sa propia nacionalitat devant dels altres pobles, sino que 'ns parla també de que Catalunya fou una societat model de societats, no 'ns diu únicament que fos un poble lliure sino també un poble avançat en tots los ordres, no 'ns diu exclusivament que tingués gent d' armas pera defensar sa bandera sino també homes de ciencia y adalits del treball que enaltiren la ciencia y 'l treball en profit de la humanitat, no 'ns parla solzament de que la marina de guerra catalana hagués plantat lo pendó de las quatre barras en terras llunyanas mentres arrosségava per 'l aygua las

banderas dels pobles més poderosos de la terra, sino que 'ns parla també d'aquella altra marina, la marina mercant que duya pel mon los fruys esplèndits de las iniciatives y de las activitats del comer catalá, la proba més palpable de la personalitat productiva de Catalunya, y lo que encara es superior á aixó los greus de cultura y la deu de civilització que escampá pel mon, aixamplantse l'esperit catala perque era gran, molt gran, perque no cabia dins de sí mateix, perque 's trobava estret dins de casa seva, com l'águila real entre 'ls ferros d'una gabiá. ¡Y dirnos egoistas als catalans, quan encara molts reconos d'Europa poden ensenyar lo sagell que hi deixá imprés la má llibertadora d'aquella que 's feu reyna del mar llatí sense oprimir á cap poble!

Si totes aquestas condiciones que he indicat convergeixen, donchs, en aquest agrupament social; si per las rahons que he dit la entitat anomenada Catalunya se 'ns presenta ab tots los caràcters de poble viu, lliure, avançat y treballador dins d'aquest núcleu de agrupacions socials diferents entre sí que constituïxen la humanitat, si aquesta agrupació dins de la qual formem tots los catalans, ha complert en una época de la historia un fi social perfectament determinat, si deixá en un temps de cumplir aquest fi no perque ses funcions progressivas s' haguessin marçit en plena primavera de desenrotlló social, sino aturada per la má barroera de qui tingué enveja de son perfeccionament en la mangra de cumplir sa missió civilisadora y humanitaria, es de justicia, y no sols de justicia sino també de necessitat, que 'ls elements avuy despariats que constituïm moralment aquesta agrupació social, tenint, com no podém menos de tenir, conciencia de la nostra personalitat, considerant que pera arribar á la fi de la missió social de tots los homes no podém evadir la realisació de la funció evolutiva d'aquell poble que avuy no existeix segons las lleys escrites, pero si en lo convenciment de tots los bons ciutadans d'aquest poble, dihent que la obligació de tots los catalans, sino volém quedar atrassats dins d'aquest moment social ahont s' han de manifestar las energias de tots los agrupaments que constituïxen de dret la societat humana, es la de treballar pera la completa reivindicació dels d' aquesta entitat, poguent tancar tan aviat com sia possible, lo vergenyós paréntesis que 's va obrir davant de la historia de Catalunya y que no ha portat més que lo que devia portar, aixó es, l'entroncament de la ley escrita contra la ley natural, la ficció contra la veritat, la opressió contra l' humanisme.

Ara, donchs, al voler lo reconeixement de la personalitat catalana y la reivindicació dels seus drets, devém voler com á cosa inherent á las nostras aspiracions, la renaixensa de tota aquella organimes, mitjantant los quals pogué Catalunya arribar á esser lo que fou, la resurrecció d'aquellas qualitats que tant enaliren als catalans d'altres temps, la extirpació de tots aquells vicis que 'ns ha encomanat lo contacte ab altres rasses com a fruys naturals d' haver treballat tant temps pera ajudar á la realisació d'un fi especial que no era 'l nostre; per dirho d' una vegada, tot alló que 'ns caracterisa, que 'ns distingeix dels altres pobles y que en lo terreno moral nos en separa. Es clar que ab tot aixó no devém renunciar á la evolució natural que marca 'l progrés de las colectivitats, y no voldríam, per tant, que hagués passat endebades tot lo temps en que 'l cumpliment de la missió social del poble catalá ha quedat en suspens, aixó es, desde que Catalunya perdé la seva personalitat.

La consecuencia que de tot aixó 'n devém treure es de que la renaixensa de Catalunya interessa per igual á tots los catalans, perque deu extendres, si ha d' esser complerta, á tots los elements, á totes las classes socials, á tots los organimes que constituïxen la agrupació social catalana, lo que parlant en altres termes ne dihem lo poble catalá y si 's vol en termes polítics la nació catalana.

Molt hi hauria pera escriure explicant aquest punt que es interessantíssim pera la nostra causa, donchs ve á dirigir-se á tots aquells que creuen que la implantació d'l catalanisme hauria de consistir en un senzill cambi de govern y en una substitució de banderes de Catalunya; molt m' agraderia poder seguir ab aquest assumpto que considero de gran interés, més l' article 's faria interminable, y 'l suspens aquí, pera acabar lo que 'm falta, es dir que es lo més interessant, perque 's relaciona més ab las cosas de la vida práctica. Un altre dia hi tornarem, si á Deu plau y á mí no 'm falta humor ni temps.

EMILI VALLÉS.

Notas de viatge

Esperant lo dinar

M' he aixecat dematí, més dematí que quan visch á ciutat.

L' Ebre lliscant suaument per son llit m' atreya la atenció fent acudir á ma pensa recorts passats, també de viatge.

Lo veyá allá, en las nevadas montanyas de reino-sa, lo mirava á Logronyo per demunt del pont del carrer d' en Sagasta, l' evocava besant la Catedral La Seu de Zaragoza y seguint en aquest viatge, lo recordava en aquell dia que tot enf-dat semblava que 's volgués engolir á Mora (la vella) y que 'm feya perdre á mí un dia més perque la barqueta li tenia por.

Avuy sossegat y tranquil aguantant demunt sas débilis espatl as varis llauts carregats d' arrós, me 'l mirava com amorosit pare de familia, que treballa resignat per donar pa á sos filllets; més en aquesta contemplació d' admiració, sentia també algo trist;

me condolia que aquí, á la gola, encara portés tanta aygua ab tanta que 'ns en falta á nosaltres.

Y com jo anant pel mon no 'm vull entristir, ni anyorar, vareig apartar la vista del aygua pera dirigir-la á la terra.

Assahonada aquesta per uns canals que la regan, venas que aimenta lo mateix riu, son las sevas hortas verdaders jardins de fruys.

Lo pagés, que aquí no cal que tingui por á las secadas, ab sa laboriositat sempre alabada, treballa y cuyda á la terra ab lo mateix interés que 'l fabricant y 'l comerciant lo seu negoci.

Conforta 'l cor y dona expansió á l' ánima ovirar tan bell paisatge, y actualment que es la época de cegar y trullar l' arrós, ab la animació que 's veu á las eras y 'l tráfeh en carreteras y camins vehinals, te 'l aspecte de petites vilas voltadas de bonichs passeigs.

Lo tartaner m' avisa que ja n' hi ha prou de romanticisme, que ja está l' aca enganxada al carruatge y que 'ns anem posant en camí de la Rápita, la ciutat fundada per Carles III y la població indicada per anarhi á desembocar lo ferro-carril de Val de Zafán passant per Alcañiz.

De Sant Carlos n' he parlat altrás vegadas, aixis es que no més diré que aquí es ahont estich esperant lo dinar, dinar de peix que fins fregit encara belluga.

X.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 29 de Setembre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grau d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Obsers. particular
9 m.	753	75		3.3	Ras	
3 t.	753	87			Núvol	

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS		NUVOLS	
	Máxima	Minim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.	
9 m.	Sol. 37	14	20	S.	Cumul	0.4	
3 t.	Sombra 25		22	E.	Cun. Nin.	0.6	

sessió del Ajuntament

Baix la Presidencia del Alcalde accidental, senyor Briansó y ab asistencia dels regidors senyors Artés, Ayguadé, Güell, Jordana, Navas (J.), Nogués, Olliva, Pelleja, Sedó y Vergés, se celebrá ahir nit la de segona convocatoria, corresponent á la present setmana, a dos cuarts de set del vespre.

Se llegí l' acta de la sessió anterior que quedá aprobada.

Lo Butlletí Oficial no portava res d' interés pera la Corporació municipal.

Se doná compte d' algunas instancias presentades á l' Ajuntament y s' llegiren varis comptes que feren aprobats, inclos un que en la passada sessió quedá sobre la taula.

Lo senyor Nogués y Sedó feren us de la paraula pera tractar de fer una rebaixa sobre l' impost de consums, y després d' algunas explicacions del primer senyor regidor citat, lo senyor Sedó proposá que s' rebaixi 'l dret del vi á 5 pessetas la càrrega, y, ab aquest motiu s' entaulá una discussió.

Deixá 'l senyor Briansó la Presidencia, que es ocupada per lo senyor Vergés, y desde 'l lloch hont la ley li permet discutir cualsevolga cuestió que 's debati, fa ús de la paraula contestant á las del senyor Sedó d' una manera categórica y convincent.

Lo senyor Nogués proposá que passés aquest assumpto á la Comissió de consums, y aixis s' acordá.

Lo senyor Navas (J.), doná compte de las gestions fetas pera la adquisició d' ayguas dels pous de Mas Pujols, que son prou satisfactorias.

Y, no haventhi res mes de que tractar, s' aixecá la sessió.

A las sis de la tarde d' ahir caygué sobre nostre ciutat un petit ruixat, reproduhintse aquest per espay de cinch minuts á cosa de las nou.

Lo cel seguía cubert pe 'ls nuvols á l' hora de tancar nostra edició.

Desde 'l dia primer d' Octubre, en las Oficinas de la Secretaria de la Alcaldía hi regiran las horas de despaig següents: de 9 á dos cuarts de duas matí y de 6 á 8 del vespre.

En lo consell que celebraren los Ministres lo dijous s' assegura que quedá plantejada la crisi. Aquesta no será radical com molts esperavan, puig lo senyor Silvela 's creu que la solució arribarà ab un cambi de dos ó tres responsables de la Corona.

Lo motiu que, sens dubte, l' ha provocada ha sigut la cuestió económica imposada á la actual situació; més, de tots modos, no cal esperar gayre cosa sigan qui vulgan los homes que reemplassin als Ministres dimittents, perque tot quant sigui política centralisadora no pot portar res de bó.

Tenim lo gust d' avisar á nostres lectors que tots quants desitgin adquirir sellos de la emissió que acaba de fer la «Unió Catalanista», per valor d' un céntim de la sagell, poden, sino 'ls plau enviarlos á buscar di-

rectament, encomanarlos á nostra Redacció desde ahont se 'ls ni procuraran ab una rebaixa del vint per cent.

L' Alcaldía d' aquesta ciutat crida á D. Jacinto Martí Macip, guardia civil que fon de la Comandancia de Sancti Spiritu, pera ferli entrega de documents y altrás cosas per éll importantíssimas.

He estat aquestos últims dies á Tarragona lo Governador civil de Lleyda.

Sa estancia á la vinya ciutat fou breu, puig segons tenim entés, no 'l portá allí altre objecte que 'l de conferenciar ab lo senyor Luengo.

Lo dia 2 del próxim mes comensarán á veures de nou en la Audiencia de Tarragona judicis per jurats.

La policia de Barcelona ha emprés una «cruzada» contra 'ls curánderos, saludadors, tiradores de cartas y demés plagas d' aqueix género.

La Comissió del Ajuntament de Palma encarregada de gestionar la Concert económica y 'ls perts franche, ha acordat consultar á la Cambra de Comers y demanar datos al Institut Geogràfic, Delegació y Aduanas. Se diu que l' esmentada Comissió se posarà ab relació ab la Comissió catalana, establint una confederació pera ajudar-se en las sevas gestions.

La comissió general de la Exposició de París dona de plasso fins lo dia 20 d' octubre als artistes nacionals pera la presentació davant la mateixa de sas sollicituts. Los que no las hagin presentat en dita fetxa serán exclosos del catàlech general.

Traduhit del darrer número del «Præco Latinus», de Philadelphia:

«Tant de bó que 'ls llatins d' Europa, prenent exemple dels nort-americans, acabessen amistosement llurs dissensions, barallas é inútils disputas! No fa molt que llegiam per espay de molts dias los esvalots y burgits de Barcelona, en lo cor de Catalunya. A poch d' aixó, se feu entendre als catalans que se 'ls hi volia otorgar la autonomia, y d' allavors regna allí pau y quietut. Compreném perfectament la autonomia á Polonia, Irlanda ó Irlanda, més no la sabem concebir entre pobles d' una mateixa rassa. Aquells que poden esser part pera establir un pacte, com per exemple la federació, han d' esser iguals. Per aixó es tant impossible que 'ls castellans concedescan als catalans la autonomia, com que 'ls catalans la donguin als de Castilla. Com ja ho hem indicat en otras ocasions, no pot mediar á dreta ley entre 'ls pobles de rassa llatina altra cosa que la federació. Y com sia que en la confederació dels tres pobles Catalá, Castellá Cantábrich, los catalans portan la avansada en materia d' arts, lletres, industria y comers, la justicia exigeix que, si no se 'ls hi dona la preferencia en lo dret, se hi donga al menos en dignitat. D' aquest modo Espanya, mantenint l' equilibri entre 'ls drets de llurs pobles, podria conseguir la restauració de sas forns y malmenat poder.»

Ha mort á Caldas de Montbuy lo celebrat compositor y crítich musical don Clement Caspiner, un dels propagadors mes entusiastas de la immortal obra del melhaurat é insigne músich poeta D. J. Anselm Clavé. Entre 'l gran número de pessas que 'l senyor Caspiner va compondre n' hi ha algunas que no desapareixerán facilmente ni en molt temps del repertori de las societats corals.

Ha sigut enviat á l' Alcaldía de Barcelona lo dictámen que lo Comissió Internacional de metjes que hi havia á Oporto estudiant la eficacia del suero Jersin, ha suscrit per unanimitat.

D' ell se 'n dedueix que 'ls experiments fets poden garantir la immunitat profiláctica de las personas que 'n hagin somés á una injecció subcutánea de 5 centígrams de suero Jersin. La duració dels efectes d' aquesta injecció no 's poden fixar, avuy per avuy, mes enllá de vinticinch dias.

Afirma, també 'l dictámen la necessitat de considerar obligatoria la vacunació com á mida preventiva; especificant que si durant una epidemia algun individu que tingüés la malaltia en periodo d' inoculació s' inoculés ab virus actiu, pot serli perjudicial; en aquest cas es recomanable la vacuna atenuada de Ferrán ó de Kaffine.

La repertició de premis als alumns que mes se distingiren en lo «Centro de Lectura» durant lo finit curs se verificará segons noticias en lo Teatro Fortuny lo dia 8 d' Octubre próxim.

No duptem que, al igual que totes las festas que celebra la propia societat, aquesta resultarà solemníssima.

En los primers dias d' Octubre próxim los Ajuntaments deurán satisfes en lo cap de partit l' import del trimestre vensut del contingent arangelari.

La brema está en molt bon estat en la provincia de Lleyda. No passa de regular la cullita, pero 'ls preus son dolents. Ab prou tenyas hi ha compradors.

A Cartegens ha descarregat una espantosa tormenta, produhint inundacions en la part baixa de la població sens causar danys personals.

Al començar lo temporal, un jove s' embarcà en una llanxa y rement se dirigí al centre del port ahont se disparà un tir de revólver, quedant mort en l' acte. Las onas trageren poch després lo cadàvre y la llanxa al moll.

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferents especies, puja á pesetas 932'39.

Nostres apreciables lectors llegiran en la present edició un enunci de la ben reputada firma dels senyors Valentín & Cia., Banquers y Expendiduria general de loteria á Hamburgo, tocant á la loteria d' Hamburgo y no dubtem que 'ls hi interessará molt, ja que s' ofereix per poca gastos alcançar en un oca fella una fortuna ben important. Aquesta casa envia també gratis y franch lo prospecte oficial á qui ho demani.

Una estátua

Lo dia disset de novembre pròxim farà trenta anys que s' inaugura lo Canal de Suez.

En dit dia y ab tal motiu s' inaugura á Port-Said la bronzejada estátua del ilustre autor d' aquella magna obra.

Poch menos que disset mil kilògrams pesa la mencionada estátua.

L' escultor Femié ha tirat en ella lo resto, com sol dirse y ha conseguit legar al art una verdadera maravella.

La estátua de Ferrán de Lesseps se trobará en lo punt de destí aquesta setmana.

No obstant, poch ha faltat pera que no arribés may á bon port: ni á dolent.

Cap companyia francesa de navegació volgué exposarse á la responsabilitat de son transport.

Una companyia inglesa acceptá per últim l' encàrrech.

La estátua fou conduhida á Plymouth é instalada á bordo del vapor «Haffordshire».

A primers de mes surtí aquest barco de Plymouth ab direcció á Port-Said.

Ja en lo golf de Gascuña, una violenta tempestat feu que 'l «Haffordshire» se ladejés.

Los disset mil kilògrams de bronzo rodaren per lo declive del barco.

Lo «Haffordshire» casi s' entonzá.

No hi hagué més remey que tornar á Plymouth ab la preciosa carga.

Reparadas algunas averías que 'l barco havia sufert y colocada la estátua de Ferrán de Lesseps en son lloch propi, ab novias y grans precaucions, sortí altra vegada lo «Haffordshire» de Plymouth.

Ja fa varis dias que atravessá sense cap contratemps lo perillós golf de Gascuña y recentment ha doblat també tramuntant l' estrech de Gibraltar.

Com deyam més amunt fondejará á Port Said aquesta setmana.

Las festas en honor del ilustre enginyer prometen ser brillants.

Encara s' recordan allí ab fruició las que precediren á la obertura del célebre Canal...

Poch després yay! de dita obertura, en lo que 'l luxu y la magnificencia arribaren á sos últims límits, s' entonzava pera sempre y ab estrépit lo réjim baix quals auspícis s' ideá y portá á felis terme tan magna empresa.

Secció oficial

Registre civil

del dia 28 de Septiembre 1899

Naixements

Tomás Barenys Salvat, de Tomás y Magdalena.

Matrimonis

Francisco Solé Ferré, ab Josepha Montserrat Bofarull.—Joan Jacob Bonet, ab Rosa Navas Tosquellas.

Defuncions

Domingo Sagrañes Cuchí, 72 anys, Carme baix, 57.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Jeroni.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesc

Demà á las cinch de la tarde se cantarà un Rosari en l' altar dedicat al cult de Ntra. Sra. del Roser. En los demés dias se farà dita funció del mes d' Octubre á dos quarts de set de la tarde.

Sans de demà.—Nostra Senyora del Roser.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 28

De Marsella en un dia v. suech Adolph Meyer, de 551 ts., ab tránzit, consignat als Srs. Boada germans.
De Génova y esc. en 7 dias v. Sagunto, de 245 tonelades, ab hocoys buyts, consignat á D. Anton Mas.
De Ayamonte y Valencia en 20 dias v. San Luis, de 68 ts., ab tunyina, consignat á D. Joseph María Ricomá.
De Barcelona en 6 horas v. Gijón, de 446 ts., ab

ferro, caixes llistons, hocoys buyts, goano y cascós sardines, consignat als Srs. Fills de Benigne Lopes.

Despatxadas

Pera Cetta v. Correo de Cartagena, ab ví.
Pera Málaga y esc. v. Sagunto, ab efectes.
Pera Gothemburgo y esc. v. suech Adolph Meyer, ab efectes.
Pera Londres y esc. v. Rivera, ab efectes.
Pera Génova y esc. v. italiá Unione, ab oli.
Pera Bilbao y esc. v. ab efectes.

J. Marsans Roí

Representant en feus: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	65'40	Aduanas	95'25
Exterior		Norts	53'25
Amortisable		Fransas	46'80
Cubas 1896	73'37	Orenses	12'95
Cubas 1890	61'37	Obs. 6 0/0 Fransa	
Filipines	77'	Id. 6 0/0	44'12
Exterior París	61'45	Id. 3 0/0	

GIROS

París 23'50 Londres 31'10

Ordres de Bolsa pera Barcelona Madrid y París.—Compra y venda al comptat de tota classe de valors.

—Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y bitllets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.		30'70	30'80
> 8 dias vista			
> >		31'05	31'75
París 90 dias fetxa		23'	23'20
París vista			22'60
Marsella 30 dias vista			

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	625		
Industrial Farinera	575		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		650	
Manufacturera de Algodón	100	110	
Companyia Reusense de Tronvias			
Companyia Reusense de Tronvias privilegiadas de cinch per 100		200	

Anuncis particulars

De passeig

Adeu... Emma.
Adeu... comte.
(Emma, apart). Que cursi y que ordinari; s' atreueix á saludarme sense portar la magna corbata que la CASA PORTA ven per tres pesetas.

CLASSES DE MÚSICA

TEORIA Y PRACTICA MODERNA

DE

SOLFEG, PIANO Y CANT

A DOMICILI Y EN SA CASA PER LO PROFESSOR

DON ESTANISLAO MATEU

Arrabal Santa Anna, 64, Estressol.

Curs especial pera senyoretas

CURRAS per vendre.

Informará Joan Mestres, picapedré.

San Pancrás, 18.

ESCORIAS THOMAS.—Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Villá, (Bou) 12.

COLEGI DE D. MAGDALENA MARTORELL

baix l' advocació de la

Inmaculada Concepció de Maria

Lo 15 del present mes quedarán obertas las classes correspondents á l' Instrucció primaria, elemental y superior, aixís com las referents á l' ensenyansa de tota classe de labors y la de cosit de roba blanca. Hi haurá també classes de Música, Dibuij y Francés. Ditas ensenyansas estarán regentadas per la professora superior D.ª Angelá Maleras.

APRENT REPARTIDOR

Se necessita un en la Imprempta d' aquest diari.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Colegi de senyoretas

DIRIGIT PER

D.ª MARÍA CORTINA

Mestra Superior, baix la advocació de

Nostra Senyora de Misericordia

Lo dia primer d' Octubre s' obrirá aquest nou centre d' educació y ensenyansa, organitzat conforme exigeixen las modernas teorías educativas, en lo que s' podrán estudiar ademés de las materias que comprén la Instrucció primaria, las especials de tall y confecció de roba blanca, bordat, música, dibuij y francés comptant ab lo Professorat necessari pera la bona marxa de ditas ensenyansas.

Arrabal Santa Agna, núm. 45, segon pis

Telégramas

Madrid 29.

Lo quefe del govern creu que es cosa fácil substituir al general Polavieja, sense que s' ressenti la marxa política de la nació.

Diu que descartada la intransigencia del dimissionari ministre de la Guerra, los demés consellers se troban disposats á reduir lo pressupost de sos respectius departaments.

Creu lo Sr. Silvela que sense grans dificultats pot arribarse á economisar 40 millions en lo pressupost de la nació.

Lo quefe del govern conferenciará avuy ab diferents personalitats conservadoras, á fi de poguer informar degudament á la reyna.

S' assegura que 'l general Azcárraga será nomenat ministre de la Guerra; lo Sr. Vadilla de Gracia y Justicia y 'l Sr. Sánchez Toca de Foment.

També s' ha dit que 'l Sr. Durán y Bas, tement la crisis y desitjos de no abandonar la cartera que des-empunya, havia presentat en lo Consell d' ahir á la nit una xifra de economias major de la que se li havia demanat.

Decididament sortirá del Gabinet lo general Polavieja.

Aquest marxará á Sevilla, puig se proposa passar 'l hivern en una finca que prop de dita capital posseheix son cunyat lo marqués de Cuevas del Becerro.

Lo ministre de la Guerra está irridíssim. Personas que han parlat ab ell dihen que s' mostra intransigent y com si s' trobés obcecet, diu y repeteix que 'l Sr. Silvela l' enganyá miserablement.

«Lo que ahir á la nit se feu ab mí—ha dit—no té nom; constituheix una iniquitat. Silvela tractá de donarme una bofetada en plé Consell, quan pogué haverme desautorizat fa temps si estimava la meua permanencia en lo Gabinet com á perjudicial. Ahir vaig esser víctima d' una infamia.»

S' ha dit que 'l general Polavieja, cas de serli admesa la dimissió, enviará una carta al Sr. Silvela manifestantli que se separa del partit conservador.

Al ministre de la Guerra l' han visitat aquesta tarde varis quefes y oficials de la reserva.

Los hi ha dit que quan se trobi despossehit del càrrech de ministre parará clar, explicant certes cosas que causarán sensació

La «Gaceta» publica un decret restablint los drets d' importació sobre 'ls blats y farinas.

En virtut de dita disposició s' enmenta l' aranzel dels blats á vuyt pesetas y fins 12'20 lo de las farinas.

S' assegura que aquesta disposició motivará la puja del preu del pa.

Ha arribat á Madrid la Comissió de fariners catalans composta dels senyors Pascual, Casajuana, Teix y Guardiola, pera assistir á la Assamblea que se celebrará demà.

Avuy conferenciarán ab los representants fariners d' altres comarques y demà á las deu ho farán ab los delegats de Valencia y Valladolid.

La Assamblea s' inaugurarà demà á las 4 de la tarde. Un dels assumptos que serán tractats ab preferencia se refereix a la admissió temporal de blats.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Invitación para participar a la próxima
GRAN LOTERÍA DE DINERO.

500,000

MARCOS

ó aproximadamente

PESETAS 750.000

como premio mayor pueden ganarse en caso mas feliz en la nueva gran Lotería de Dinero garantizada por el Estado de Hamburgo

ESPECIALMENTE:

- 1 Premio á M 300000
- 1 Premio á M 200000
- 1 Premio á M 100000
- 2 Premios á M 75000
- 1 Premio á M 70000
- 1 Premio á M 65000
- 1 Premio á M 60000
- 1 Premio á M 55000
- 2 Premios á M 50000
- 1 Premio á M 40000
- 1 Premio á M 30000
- 2 Premios á M 20000
- 26 Premios á M 10000
- 56 Premios á M 5000
- 106 Premios á M 3000
- 208 Premios á M 2000
- 812 Premios á M 1000
- 1518 Premios á M 400
- 36952 Premios á M 155
- 19490 Premios á M 300, 200,
- 134, 104, 100, 73, 45, 21

La Lotería de dinero bien importante autorizada por el Alto Gobierno de Hamburgo y garantizada por la Hacienda pública del Estado, contiene billetes 118.000 de los cuales 59.180 deben obtener premios con toda seguridad.

Todo el capital incl. 58820 billetes gratuitos importa

Marcos 11,764.525

ó sean aproximadamente

PESETAS 18.000.000

La instalación favorable de esta Lotería está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 59.180 premios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

El premio mayor de la primera clase es de marcos 50.000, de la segunda 55.000, de la tercera á 60.000, en la cuarta á 65.000, en la quinta á 70.000 en la sexta á 75.000 y en la séptima clase podría en caso mas feliz eventualmente importar 500.000, especialmente 300.000, 200.000 marcos etc.

La casa infrascrita invita por la presente á interesarse en esta gran lotería de dinero. Las personas que nos envían sus pedidos se servirán añadir á la vez los respectivos importes en billetes de Banco, libranzas de G. ro. Muto, estendidas á nuestra orden, giradas sobre Barcelona ó Madrid, letras de cambio facil á cobrar, ó en sellos de correo. Para el sorteo de la primera clase cuesta:

1 BILLETE ORIGINAL ENTERO: PESETAS 9.—
1 BILLETE ORIGINAL MEDIO: PESETAS 4'50

El precio de los billetes de las clases siguientes, como tambien la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormenores se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como tambien el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envía a todo interesado la lista oficial de los números agraciados, prevista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica segun las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantía del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría á los interesados, los billetes podrán devolverse pero siempre antes del sorteo y el importe remitido será restituido. Los pedidos deben remitirse directamente lo mas pronto posible pero siempre antes del

20 de Octubre de 1899

Valentín y Comp.

Expediduría genera de loterías

HAMBURGO

ALEMANIA.

Para orientarse se envía gratis y franco el prospecto oficial á quien lo pida.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Octubre de 1899

Linea directa para 'l Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Octubre directament para Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y ràpit vapor francés

ITALIE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona para Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y ácreditats vapors francesos

lo dia 11 de Octubre lo vapor France
lo dia 27 de " " Les Andes

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C., Plassa de Palacio.—Barcelona.

Ferrocarril economic de Reus á Salou

Servéy de trens que regirá desde 'l 2 d' Octubre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 9'00 matí, 2'32, 5'43 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 10'49 matí, tarde 5'40 y 7'25 nit.

Tranvia á vapor.—Sortidas de la estació: 11'20 y 7'50 nit.—Sortidas del Arrabal: 8'45 matí y 2'15 v.

Reus 26 de Septembre 1899.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietarios de vinyas, tota vegada que en ell á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congres que se cel bra en Sant Sadurn de Noya, s'hi troban explicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cap americá, entre altres: multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda; y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modó de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc.; seguit d'altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d'obtainir bons vins negres, blancs y rosats, y cuydados de que dauhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los més práctichs é inteligents viticultors d'Espanya y Fransa; tot ab lo fi d'obtainir lo millor rendiment possible del vi, pera que pugá compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 100 páginas en bon paper y clara impressió, enquadernat á la holandesa y s ven en aquesta Imprenta, al preu de UNA PESETA.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS
INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

SALES DE STASSFURT

COMJADO FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC:

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA